

Policy for ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Dokumentet beskriver sentrale overordnede prinsipper knyttet til SpareBank 1 SMNs forpliktelse for å ivareta grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold etter åpenhetsloven.

Innholdsansvarlig	Konserndirektør Konsernfinans og Eierstyring
Innholdseier	Konsernsjef
Informasjonsklassifisering	Åpen
Gjelder for	SpareBank 1 SMN med datterselskap
Godkjenningsnivå	Styret
Sist godkjent	19.06.2018
Sist revidert	19.06.2018
Krav om styregodkjenning i datterselskaper?	Ja

Innhold

1. BAKGRUNN OG FORMÅL	3
1.1. Bakgrunn	3
1.2. Formål	3
1.3. Sammenheng med internasjonale forpliktelser	3
2. DEFINISJONER	4
3. MÅLGRUPPE	4
4. STYRENDE PRINSIPP OG KRAV: REGULATORISKE KRAV – HVILKE PLIKTER FØLGER AV ÅPENHETSLOVEN M.FL. 4	
4.1. Hvilke plikter følger av Åpenhetsloven?	4
4.2. Samspillet med annet regelverk	5
5. AKTSOMHETSVURDERINGER (§ 4)	5
5.1. Overordnet	5
5.2. Prioriteringer – avgrensninger – forholdsmessighet	5
5. AKTSOMHETSVURDERINGER – STEG I PROSESSEN	6
6. RISIKOVURDERINGER	7
7. RETNINGSLINJER OG RUTINER	7
8. OPPLÆRING	7
9. FORMÅL OG BEHANDLINGSGRUNNLAG ETTER PERSONOPPLYSNINGSLOVEN OG GDPR	8
10. REDEGJØRELSE OG OFFENTLIGGJØRING (§ 5)	8
10.1. Redegjørelsen	8
10.2. Offentliggjøring	8
11. Informasjonsplikten og behandling av krav om informasjon (§ 6)	8
12. ORGANISERING, ROLLER OG ANSVAR	9
12.1. Styret	9
12.2. Administrasjonen	9
12.2.1. Konsernsjefen	9
12.2.2. Konserndirektør Konsernfinans og Eierstyring	9
12.2.3. Ledere i SpareBank 1 SMN	9
12.2.4. Administrerende direktør i datterselskapene	10
12.2.5. Juridisk avdeling	10
12.2.6. Etterlevelse	10
12.2.7. Risikostyring	10
12.2.8. Øvrige områder- roller og ansvar	10
13. FORVALTNING OG REVISJON AV POLICY	10
14. REFERANSER OG RELEVANTE KOBLINGER	10

1. Bakgrunn og formål

1.1. Bakgrunn

SpareBank 1 SMN skal stimulere til en bærekraftig utvikling av vår region. Det er forankret som en strategisk prioritering i konsernstrategien. Konsernets bærekraftstrategi skal muliggjøre våre finansielle mål og skape verdier for kunder, eiere og ansatte gjennom å være en:

- Pådriver for grønn omstilling
- Partner for inkluderende samfunnsutvikling
- Veiviser for ansvarlig forretningskultur

Sosial bærekraft handler om at virksomheter skal sikre anstendige arbeidsforhold og respekt for grunnleggende menneskerettigheter i sin egen virksomhet og i virksomhetens leverandørkjede og forretningsforbindelser.

SpareBank 1 SMN har sluttet seg til internasjonale standarder for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Gjennom «Åpenhetsloven¹» er større virksomheter pålagt å vite hvilken risiko virksomheten har for å bryte grunnleggende rettigheter eller påvirke disse negativt. Loven gir også forbrukere rett til å få vite hvordan en vare eller tjeneste er blitt til. Flere av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter reflekteres i loven.

1.2. Formål

Formålet med denne policyen er å sikre at SpareBank 1 SMN følger opp sosial bærekraft gjennom verdikjeden i henhold til Åpenhetslovens krav ved å i) forebygge og avdekke om virksomheten bidrar til negative konsekvenser i forhold til grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold og ii) sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheten håndterer negative konsekvenser.

1.3. Sammenheng med internasjonale forpliktelser

Gjennom FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter («UNGP») er staters og selskapers ansvar for å fremme grunnleggende menneskerettigheter tydeliggjort. Et slikt ansvar er også integrert i OECDs retningslinjer for multinasjonale selskap², som ledende internasjonal standard for ansvarlig næringsliv.

Grunnleggende ansvar som fastslått gjennom FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter fra 1966, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter fra 1966 og ILOs kjernekonvensjoner om grunnleggende rettigheter og prinsipper i arbeidslivet bør følges av et ansvarlig næringsliv. Det påligger et særlig ansvar for å vise oppmerksomhet overfor individer som tilhører sårbare grupper og som kan være særlig utsatt for brudd på menneskerettigheter og diskriminering.

UNGP og OECDs retningslinjer fastslår at ansvarlige virksomheter bør gjennomføre aktsomhetsvurderinger for å unngå eller håndtere potensiell eller faktisk påvirkning på enkeltmenneskers rettigheter, eller negativ påvirkning på menneskerettigheter. Ved

¹ Lov 18. juni 2021 nr. 99 om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

² OECDs veileder for aktsomhetsvurdering for ansvarlig næringsliv

Åpenhetsloven er gjennomføring av aktsomhetsvurderinger lovfestet bl.a. for større norske virksomheter.

2. Definisjoner

Grunnleggende menneskerettigheter	Med grunnleggende menneskerettigheter menes de internasjonalt anerkjente menneskerettighetene som følger av blant annet FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter fra 1966, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter fra 1966 og ILOs kjernekonvensjoner om grunnleggende rettigheter og prinsipper i arbeidslivet
Anstendige arbeidsforhold	Med anstendige arbeidsforhold menes arbeid som ivaretar grunnleggende menneskerettigheter og helse, miljø og sikkerhet på arbeidsplassen, og som gir en lønn å leve av
Leverandørkjede	Med leverandørkjede menes enhver i kjeden av leverandører og underleverandører som leverer eller produserer varer, tjenester eller andre innsatsfaktorer som inngår i en virksomhets levering av tjenester eller produksjon av varer fra råvarestadiet til ferdig produkt
Forretningspartner	Med forretningspartner menes enhver som leverer varer eller tjenester direkte til virksomheten, men som ikke er en del av leverandørkjeden. Dette vil omfatte alle som står i et direkte kontraktsforhold med virksomheten, men som ikke leverer varer og tjenester som er en del av virksomhetens produksjon. Eksempler er leverandør av kontorrekvisita eller et reklamebyrå.

3. Målgruppe

SpareBank 1 SMN og flere datterselskap³ er underlagt reglene i Åpenhetsloven.

Denne policyen er overordnet og gjelder for SpareBank 1 SMN og datterselskap i SpareBank 1 SMN-konsernet. Tilsvarende policy skal gjennomføres i datterselskap på en egnet måte.

Ledelsen har ansvar for å gjennomføre policy og Standard, ved operasjonalisering gjennom rutiner og instruksjer. Ansvar og myndighet for oppfølging av krav iht. Åpenhetsloven skal følge det ordinære linjeansvaret.

4. Styrende prinsipper og krav: Regulatoriske krav – hvilke plikter følger av Åpenhetsloven m.fl.

4.1. Hvilke plikter følger av Åpenhetsloven?

Det er tre hovedplikter som følger av Åpenhetsloven:

- Plikt til å utføre aktsomhetsvurderinger (§ 4)
- Plikt til å redegjøre for aktsomhetsvurderinger (§ 5)
- Plikt til å informere (§ 6)

³ SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS, Eiendomsmegler 1 Midt-Norge AS og SpareBank 1 Regnskapshuset SMN AS

4.2. Samspillet med annet regelverk

Åpenhetslovens krav om aktsomhetsvurderinger for å forebygge og håndtere faktiske og mulige negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i egen virksomhet og i leverandørkjeden må sees i sammenheng med UNGP og OECDs retningslinjer.

Retningslinjene stiller krav til at aktsomhetsvurderinger skal utføres regelmessig og stå i forhold til virksomhetens størrelse, art, konteksten virksomheten finner sted innenfor, alvorlighetsgrad av og sannsynlighet for negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Tilnærmingen skal være risikobasert.

OECDs sektorveileder og dets anbefalinger kan ikke i sin helhet utledes av Åpenhetslovens krav. Det er likevel et mål på sikt at SpareBank 1 SMNs aktsomhetsvurderinger omfatter hele verdikjeden i tråd med sektorveiledningen for bankvirksomhet og det kommende aktsomhetsdirektivet «Corporate Sustainability Due Diligence Directive» (CSDDD), hvor aktsomhetsvurderinger av kunder er tatt inn som en del av ansvaret.

Forventninger til handlingsplikten vil avhenge av hvordan virksomheten er forbundet til den faktiske eller potensielle negative påvirkningen.

Retningslinjene oppstiller tre kategorier av involvering:

- Negativ påvirkning eller alvorlig risiko forårsaket av foretaket
- Negativ påvirkning eller alvorlig risiko som er forårsaket av forretningsforbindelse, men som foretaket har bidratt til gjennom sine beslutninger eller praksis
- Negativ eller alvorlig risiko som foretaket ikke har forårsaket eller bidratt til, men som er direkte knyttet til foretakets aktiviteter, produkter eller tjenester gjennom leverandører, forretningspartnere og, på sikt, kunder innenfor næringsliv⁴.

5. Aktsomhetsvurderinger (§ 4)

5.1. Overordnet

SpareBank 1 SMN skal arbeide for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold ved å gjennomføre aktsomhetsvurderinger («due diligence») i egen virksomhet og av leverandører og forretningspartnere. Aktsomhetsvurderingene skal utføres i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskap.

5.2. Prioriteringer – avgrensninger – forholdsmessighet

Aktsomhetsvurderingene skal utføres regelmessig og stå i forhold til virksomhetens størrelse, virksomhetens art, konteksten virksomheten finner sted innenfor, og alvorlighetsgraden av og sannsynligheten for negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Arbeidet skal innrettes risikobasert og basert på forholdsmessighet.

SpareBank 1 SMN skal benytte følgende prinsipper som skal bidra til å sikre riktige prioriteringer i dette arbeidet:

⁴ Oppfølging av kunder omfattes ikke av Åpenhetsloven, men vil gjennom øvrige målbilder følges opp

- Ved aktsomhetsvurderinger av egen virksomhet skal det ved vurderingen tas utgangspunkt i allerede etablerte krav overfor virksomheten og vurderes hvordan disse følges opp.
- Ved aktsomhetsvurderinger av Leverandører og Forretningspartnere kan det avgrenses mot oppfølging ut ifra en terskel for innkjøpskostnad pr. år og type virksomhet. En slik avgrensning skal være saklig og forankret i objektive kilder. Leverandører og/eller forretningspartnere som representerer høy risiko etter gjennomført risikovurdering skal uansett følges opp.
- SpareBank 1 SMNs største innkjøper og leverandør, SpareBank 1 Utvikling DA, gjennomfører egen aktsomhetsvurdering. SpareBank 1 SMN legger denne til grunn og følger opp leverandøren gjennom løpende dialog ved kvartalsvis rapportering.
- Åpenhetsloven omfatter ikke oppfølging av kunder. SpareBank 1 SMN har likevel på sikt som mål å følge opp næringslivskunder som en del av vurdering av sin verdikjede.

5. Aktsomhetsvurderinger – steg i prosessen

Se nærmere beskrivelse av de enkelte steg i prosessen:

Steg 1

Forankre prinsipper for ansvarlighet fra styret, i administrasjonen og til leverandører/samarbeidspartnere ved avtaler som etableres

Retningslinjer og rutiner for å gjennomføre aktsomhetsvurderinger

Steg 2

Risikovurdering og prioritere hvilke områder en skal arbeide videre med i steg 3.

Identifiserer hvilke muligheter og faktiske negative påvirkninger virksomheten har på grunnleggende rettigheter og på hvilken måte virksomheten påvirker rettighetene

Steg 3

Virksomheten må iverksette tiltak for å stanse, forebygge eller begrense de negative konsekvensene som er avdekket. Hvordan virksomheten skal reagere er nært knyttet til forholdet mellom virksomheten og den negative påvirkningen. Dersom de negative konsekvensene ikke er

forårsaket av virksomheten, kan virksomheten bruke sin posisjon til å bedre forholdene der det er avdekket at en leverandør eller samarbeidspartner driver uforsvarlig. I noen tilfeller kan det bli nødvendig å avslutte samarbeidet

Steg 4

Virksomheten følger opp effekten av tiltakene som er iverksatt.

Steg 5

Virksomheten kommunisere med berørte interessenter og

rettighetshavere om hvordan negative konsekvenser er håndtert, der det er naturlig. Dette vil normalt avhenge av hvor nær kontakt det er mellom virksomheten og der den negative påvirkningen skjer. Interessenter og rettighetshavere favner vidt, men vil ofte være ansatte, fagforeninger, representanter fra lokalsamfunn, mv.

Steg 6

Der virksomheten har avdekket at den har forårsaket eller bidratt til faktisk skade skal skaden håndteres gjennom gjenoppretting og erstatning. Dette er steg seks. Hvordan gjenopprettingen skal skje må avgjøres konkret og i dialog og samarbeid med berørte, etablerte klageordninger og nasjonale standarder.

6. Risikovurderinger

Arbeidet med identifisering og kartlegging av negativ påvirkning etter Åpenhetsloven i SpareBank 1 SMN skal ha en risikobasert tilnærming. Det betyr at tiltakene skal tilpasses den påviste risikoen for negativ påvirkning ved egen virksomhet, leverandører og forretningspartnere. For å avdekke hvor risikoen er størst skal det gjennomføres en årlig risikovurdering, eventuelt om det oppstår hendelser som påkrever endring(er). Tiltakene skal tilpasses de områdene som er vurdert å ha størst risiko.

7. Retningslinjer og rutiner

Det skal etableres en standard for ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, som detaljerer nærmere hvordan SpareBank 1 SMN skal gjennomføre aktsomhetsvurderinger. I tillegg bør det gjennom rutiner beskrives nærmere konkret hva som skal gjennomføres, samt tiltak som avhjelper risiko for negativ påvirkning som er påvist i risikovurderingen. Standard og rutiner skal oppdateres når endringer i risikovurderingen tilsier det, og uansett årlig.

8. Opplæring

SpareBank 1 SMN skal gjennomføre tilpasset relevant opplæring overfor ansatte og tillitsvalgte slik at alle som et minimum er kjent med de plikter som er pålagt virksomheten i arbeidet under Åpenhetsloven.

9. Formål og behandlingsgrunnlag etter personopplysningsloven og GDPR

Tiltak og andre behandlinger av personopplysninger som er beskrevet i dette dokumentet og som er nødvendig for å oppfylle Åpenhetslovens krav, har behandlingsgrunnlag i personvernforordningen (GDPR) artikkel 6, nr. 1, bokstav c, ref. Åpenhetsloven og bestemmelser i §§ 4, 5 og 6.

10. Redegjørelse og offentliggjøring (§ 5)

10.1. Redegjørelsen

SpareBank 1 SMN skal redegjøre for sitt arbeide med aktsomhetsvurderinger.

Redegjørelsen skal minimum inneholde:

- En generell beskrivelse av virksomhetens organisering, driftsområde, retningslinjer og rutiner for å håndtere faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold
- Opplysninger om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser som virksomheten har avdekket gjennom sine aktsomhetsvurderinger
- Opplysninger om tiltak som virksomheten har iverksatt eller planlegger å iverksette for å stanse faktiske negative konsekvenser eller begrense vesentlig risiko for negative konsekvenser, og resultatet eller forventede resultater av disse tiltakene

Redegjørelsesplikten må gjennomføres uten å gi opplysninger om noens personlige forhold og innenfor rammen av konkurranselovgivningen, sikkerhetsloven og åndsverkloven.

10.2. Offentliggjøring

Redegjørelsen skal gjøres tilgjengelig på SpareBank1 SMN sine nettsider. Redegjørelsen kan inngå som en del av SpareBank 1 SMNs årsberetning som inkluderer bærekraftsrapportering⁵. Redegjørelsen skal oppdateres og offentliggjøres innen 30. juni hvert år og ellers ved vesentlige endringer i virksomhetens risikovurderinger. Den skal signeres i tråd med reglene i regnskapsloven § 3-5.

11. Informasjonsplikten og behandling av krav om informasjon (§ 6)

Enhver kan henvende seg direkte til SpareBank 1 SMN med rett til å få informasjon om hvordan virksomheten håndterer faktiske og mulige negative konsekvenser for grunnleggende rettigheter.

SpareBank 1 SMN skal følge åpenhetslovens krav om å svare på informasjonsforespørsler. Informasjonsforespørsler skal besvares i samsvar med de materielle og prosessuelle reglene og unntakene som følger av åpenhetslovens bestemmelser. SpareBank 1 SMN skal, herunder, svare skriftlig på informasjonsforespørsler innen rimelig tid, og senest innen tre uker etter at informasjonskravet er mottatt. Informasjonen skal være dekkende og forståelig.

⁵ Åpenhetsloven § 5, jf, regnskapsloven §§ 2-2 (11) og 2-4

12. Organisering, roller og ansvar

12.1. Styret

Styret i SpareBank 1 SMN skal påse at det er etablert klare og hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger for den samlede virksomhet.

Styret beslutter policy for hvordan oppfølging av kravene etter Åpenhetsloven skal følges opp i virksomheten, herunder rammer for aktsomhetsvurderinger. Videre skal styret godkjenne en redegjørelse som beskrevet i punkt 10.

De enkelte styrene i datterselskapene skal følge opp og implementere tilsvarende policy i eget selskap. Grunnlaget for risikovurderinger skal utledes av felles risikovurdering i SpareBank 1 SMN.

Dette skal følges opp i styret i det enkelte foretak, rapporteres til og deretter sammenfattes i en samlet redegjørelse for morforetaket som inkluderer datterselskapene.

12.2. Administrasjonen

12.2.1. Konsernsjefen

Konsernsjef i SpareBank 1 SMN har det overordnede ansvar for etterlevelse av Åpenhetsloven i SpareBank 1 SMN. Konsernsjef skal sørge for at SpareBank 1 SMN har de nødvendige ressursene for å kunne etterleve gjeldende regelverk, og prioritere resursene inn mot de områdene hvor risikoen for negativ påvirkning er størst.

Konsernsjef i SpareBank 1 SMN er den øverste administrative lederen i SpareBank 1 SMN konsern, og skal i dialogen med administrerende direktører i datterselskap etterspørre etterlevelse av Åpenhetsloven.

Konsernsjefen i SpareBank 1 SMN har ansvar for at det utarbeides årlig risikovurdering og overordnede retningslinjer i SpareBank 1 SMN, og at disse presenteres for styret til SpareBank 1 SMN.

Konsernsjef har ansvar for å påse at det utarbeides rutiner innenfor det enkelte forretningsområde for å sikre etterlevelse av Åpenhetsloven.

12.2.2. Konserndirektør Konsernfinans og Eierstyring

Konsernsjefen har delegert ansvaret og oppfølging til Konserndirektør Konsernfinans og Eierstyring som har det overordnede ansvaret for konsernets arbeid med bærekraft. Arbeidet med oppfølging av Åpenhetslovens krav og plikter er videredelegert til Bærekraftsansvarlig konsern.

12.2.3. Ledere i SpareBank 1 SMN

Ledere på alle nivåer i SpareBank 1 SMN har ansvar for å etterleve de retningslinjer og rutiner som gjelder Åpenhetsloven når det gjelder oppfølging i egen virksomhet, avdeling, samt i anskaffelser og samarbeid.

12.2.4. Administrerende direktør i datterselskapene

Administrerende direktør i hvert datterselskap har det overordnede ansvaret for etterlevelse av Åpenhetsloven i det enkelte selskap. Administrerende direktør skal sørge for at datterselskapet har de nødvendige ressursene for å kunne etterleve gjeldende regelverk, og prioritere ressurser inn mot de områdene hvor risikoen for negativ påvirkning er størst

12.2.5. Juridisk avdeling

Juridisk avdeling ved konserndirektør juridisk, som juridisk rådgiver, skal bidra til forståelse av regelverket, samt yte bistand ved operasjonalisering og implementering.

12.2.6. Etterlevelse

Funksjon for Etterlevelse skal kontrollere etterlevelse av åpenhetsloven og etablerte styringsdokument.

12.2.7. Risikostyring

Risikostyring ved Konserndirektør Risikostyring, har ansvaret for at kravene under Åpenhetsloven er en integrert del av SpareBank 1 SMNs risiko- og kapitalstyring.

12.2.8. Øvrige områder- roller og ansvar

Det følger av «Policy for bærekraft i SpareBank 1 SMN» hvilket ansvar de enkelte områder/funksjoner skal ha med mindre annet er spesifisert i dette dokumentet.

13. Forvaltning og revisjon av policy

Policyen revideres årlig administrativt. Ved materielle endringer skal policyen fremlegges for styret til beslutning, og uansett skal policyen forelegges styret hvert tredje år.

14. Referanser og relevante koblinger

Forpliktelsen til å respektere grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold er forankret gjennom blant annet:

- *Bærekraftsstrategi i SpareBank 1 SMN*
- *Policy for Bærekraft i SpareBank 1 SMN*
- *Krav til leverandører om bærekraft og forretningsetiske forhold*
- *Policy for tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering*
- *Policy for personvern*
- *Policy interne misligheter og korrupsjon*
- *Retningslinje for bærekraftig landbruk*
- *Retningslinjer for bærekraft i eierstyring*
- *Retningslinjer for bærekraft i likviditetsforvaltningen*
- *Rammeverk for grønne obligasjoner*
- *Etiske retningslinjer*

Versjon	Dato	Kommentar	Vedtatt av
1.0	01.03.2023	Policy etablert	Styret i SMN
1.1	19.06.2024	Policy oppdatert	Styret i SMN
1.2	19.06.2024	Policy oppdatert	Styret i SMN
1.3	19.06.2025	Policy oppdatert	Styret i SMN